

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa w języku polskim: **Historia myśli pedagogicznej**

Nazwa w języku angielskim: **History of pedagogical thought**

Karta przedmiotu ważna od roku akademickiego: **2026/2027**

Kierunek studiów: **Pedagogika**

Poziom studiów: **Studia I stopnia**

Forma studiów: **Niestacjonarne**

Profil: **praktyczny**

Specjalność: **Resocjalizacja z kryminologią, HR Business Partner**

Język wykładowy: **polski**

Jednostka prowadząca: **Wydział Nauk Społecznych i Technicznych**

Opiekun przedmiotu: **dr hab. Rafał Czachor, prof. UJW**

OBCIĄŻENIE STUDENTA

	Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium
Liczba godzin zajęć dydaktycznych organizowanych przez Uczelnię	10	12	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta	50	50	
Forma zaliczenia	Egzamin	Zaliczenie z oceną	
Liczba punktów ECTS	2	2	

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

Zaliczone przedmiot: Teoretyczne podstawy wychowania

CELE PRZEDMIOTU

C1	Poznanie historii europejskiej myśli pedagogicznej.
C2	Poznanie struktury szkolnictwa europejskiego poszczególnych epokach historycznych.
C3	Nabywanie umiejętności samodzielnego badania dziejów edukacji.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ – PEU	
Z zakresu wiedzy:	
PEU_W01	Student zna poglądy najważniejszych przedstawicieli europejskiej myśli pedagogicznej od starożytności do współczesności.
PEU_W02	Student zna systemy szkolne w poszczególnych epokach historycznych.
Z zakresu umiejętności:	
PEU_U01	Student potrafi efektywnie czerpać wiedzę oraz wyciągać wnioski z analizy tekstów źródłowych.
Z zakresu kompetencji społecznych:	
PEU_K01	Student docenia znaczenie postępu i rozwoju edukacji w zmieniającym się świecie.

TREŚCI PROGRAMOWE		
Forma zajęć: Wykład		Liczba godzin
W 1	Zapoznanie z programem nauczania. Wychowanie w czasach prehistorycznych. Historia myśli pedagogicznej – działy, przedmiot zainteresowań, znaczenie nauki. Wychowanie człowieka pierwotnego, cele, znaczenie obrzędu „inicjacji”. Dwa modele wychowania w starożytnej Grecji (Ateny i Sparta). Myśl pedagogiczna i szkolnictwo w starożytnym Rzymie.	2
W 2	Prądy myślowe i kulturowe średniowiecza oraz ich odzwierciedlenie w refleksji i praktyce oświatowej: • chrześcijaństwo i wychowanie, • powstanie uniwersytetów (Uniwersytet Krakowski), • wychowanie stanowe.	2
W 3	Przemiany cywilizacyjne doby renesansu: • humanizm i reformacja, • powstanie i rozwój akademii i kolegów.	2
W4	Nowe koncepcje w wychowaniu i oświacie w okresie oświecenia: • myśl pedagogiczna Jana Amosa Komenskigo, • John Locke – wychowanie gentelmana, • Jan Jakub Rousseau - trakt o wychowaniu Emil, Kultura i szkolnictwo w Polsce w czasach saskich: • powstanie i zadania Komisji Edukacji Narodowej, • Collegium Nobilium Stanisława Konarskiego, • stan nauczycielski, szkolnictwo i oświata ludu.	2
W 5	Wychowanie w czasach najnowszych (w XIX i XX wieku). Podsumowanie zajęć.	2
Razem		10

Ć1	Wprowadzenie. Omówienie zasad zaliczenia. Geneza, zadania, metody i organizacja badań nad dziejami oświaty i myśli pedagogicznej. Początki wychowania społeczeństw pierwotnych, znaczenie zjawiska inicjacji. Wychowanie młodego pokolenia w czasach antycznych na przykładzie modeli edukacyjnych Sparty i Aten. Narodziny starożytnej myśli pedagogicznej na podstawie poglądów sofistów, Sokratesa, Platona i Arystotelesa.	2
Ć2	Wychowanie w średniowieczu i jego uniwersalny charakter. Koncepcje wychowawcze średniowiecza w świetle poglądów myślicieli chrześcijańskich – św. Tomasza z Akwinu.	2

	Powstanie pierwszych uniwersytetów w Europie. Początki oświaty w średniowiecznej Polsce – założenie Uniwersytetu Krakowskiego.	
Ć3	Humanistyczne idee pedagogiczne i społeczne w Europie. Analiza poglądów pedagogicznych Erazma z Rotterdamu. Najwybitniejsi przedstawiciele polskiej myśli o wychowaniu w XVI w. – Andrzej Frycz Modrzewski. Jan Amos Komeński - idea powszechnego kształcenia w XVII w.	2
Ć4	Francuska myśl pedagogiczna okresu oświecenia na przykładzie dzieła J. J. Rousseau „Emil, czyli o wychowaniu”. Wychowanie gentlemana w koncepcji pedagogicznej J. Locke’a. Model organizacyjny szkolnictwa w państwie w epoce oświecenia, rewolucji francuskiej – programy i rzeczywistość.	2
Ć5	Reforma edukacji w Polsce w XVIII w., dokonania S. Konarskiego. Działalność Komisji Edukacji Narodowej i jej dziedzictwo. H. Kołłątaj reformatorem polskiej szkoły w epoce stanisławowskiej.	1
Ć6	Wychowanie i edukacja w XIX w., poglądy pedagogiczne J. H. Pestalozziego. Koncepcja wychowawcza J. F. Herbart’a. Szkoła i wychowanie na ziemiach polskich w XIX w. Poglądy pedagogiczne J. W. Dawida i B. Trentowskiego.	1
Ć7	Szkoła w II Rzeczypospolitej – osiągnięcia i niedostatki oraz nowe ustawodawstwo szkolne. Wybrane poglądy na edukację na przełomie XIX i XX w. na przykładach poglądów J. Deweya i J. Korczaka. Edukacja polska pod okupacją hitlerowską oraz jej sytuacja po II wojnie światowej. Podsumowanie zajęć. Zaliczenie.	2
Razem		12

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	
1.	Prezentacja treści z wykorzystaniem multimedialnych.
2.	Praca w grupach, dyskusja.
3.	Filmy.
4.	Teksty źródłowe.

**METODY I FORMY OCENY
OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ**

Formy oceny (F lub P)*	Numer efektu uczenia się	Metody oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F ć	PEU_W01, PEU_W02, PEU_U01, PEU_K01	Praca w grupach, dyskusja, odpowiedź ustna, egzegeza tekstu źródłowego.
P ć	PEU_W01, PEU_W02, PEU_U01, PEU_K01	Zaliczenie w formie ustnej lub pisemnej.
F ć	PEU_W01, PEU_W02, PEU_K01	Dyskusja, wypowiedź ustna.
P ć	PEU_W01, PEU_W02, PEU_U01	Egzamin w formie ustnej lub pisemnej.

*F – ocena formująca (w trakcie semestru), P – ocena podsumowująca (na koniec semestru)

**KRYTERIA OCENY
OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ**

Nr PEU	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra

PEU_W01	Student wie jak w podstawowym stopniu opisać poglądy niektórych przedstawicieli europejskiej myśli pedagogicznej od starożytności do współczesności.	Student dodatkowo zna więcej niż jednego przedstawiciela myśli pedagogicznej danej epoki.	Student dodatkowo wie jak dokonać krytycznej oceny przedstawicieli myśli pedagogicznej.
PEU_W02	Student rozróżnia podstawowe systemy szkolne w poszczególnych epokach.	Student potrafi w dobrym stopniu omówić wybrane systemy szkolne.	Student potrafi w sposób pełny wskazać praktyczne zastosowanie różnych systemów szkolnych.
PEU_U01	Student potrafi w sposób podstawowy analizować teksty źródłowe przedstawicieli myśli pedagogicznej z danej epoki.	Student potrafi w dobrym stopniu efektywnie czerpać wiedzę z analizowanego tekstu.	Student dodatkowo potrafi wyciągać wnioski z analizowanych tekstów źródłowych i wskazywać drogi naprawy szkolnictwa.
PEU_K01	Student demonstruje postawę opartą na wiedzy w ocenie myśli pedagogicznej w poszczególnych epokach.	Student demonstruje zaawansowaną postawę w ocenie rozwoju edukacji.	Student dodatkowo wykazuje się aktywnością w objaśnianiu i ocenie postępu myśli pedagogicznej w zmieniającym się świecie od starożytności do współczesności.

LITERATURA PODSTAWOWA
Bartnicka K., Szybiak I. (2001): <i>Zarys historii wychowania</i> , Warszawa. Krajewski M. (2003): <i>Dzieje wychowania i doktryn pedagogicznych</i> , Płock. Orczyk A. (2008): <i>Zarys historii szkolnictwa i myśli pedagogicznej</i> , Warszawa Teksty źródłowe.
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA
Wołoszyn S. (1964): <i>Dzieje wychowania i myśli pedagogicznej</i> , Warszawa. Draus J., Terlecki R. (2006): <i>Historia wychowania. Wiek XIX i XX</i> , Kraków.
ŹRÓDŁA ELEKTRONICZNE

**MACIERZ POWIĄZANIA
EFEKTÓW UCZENIA DLA PRZEDMIOTU HISTORIA MYŚLI PEDAGOGICZNEJ
Z EFEKTAMI UCZENIA NA KIERUNKU: PEDAGOGIKA**

Efekt uczenia się	Kod efektu kierunkowego	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne
PEU_W01	K_W03, K_W04	C1-3	W1-W5, Ć1-Ć7	1,2,3,4
PEU_W02	K_W06	C1-3	W1- W5, Ć1-Ć7	1,2,3,4
PEU_U01	K_U01	C1-3	Ć1-Ć7	1,2,3,4
PEU_K01	K_K02	C1-3	Ć1-Ć7	1,2,3,4